

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 5744
Tarih : 29.05.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul'un Gayrettepe ilçesinde bulunan ve yıkılan (Eski) Gayrettepe İl Emniyet Müdürlüğü binasının hafıza mekânı olarak korunması ve yerine "Utanç Müzesi" Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Ceylan Akca CUPOLO
Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme
Esas Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Tarih: 30-5-2024	Esas No: 2/2190

T B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK.LİĞİ
2 9 Mayıs 2024
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
2 9 Mayıs 2024
No: 1435864

GEREKÇE

İnsan Hakları Derneği ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı, 17-31 Mayıs Uluslararası Gözaltında Kayıplara Karşı Mücadele Haftası kapsamında 27 Mayıs Pazartesi günü, bilhassa 12 Eylül sonrasında işkence uygulamaları ile bilinen ve artık yıkılan eski Gayrettepe İl Emniyet Müdürlüğü önünde basın açıklaması yapmıştır. Basın açıklamasının ardından Gayrettepe İl Emniyet Müdürlüğü'nde yakınlarını kaybedenler yaşadıklarını şöyle anlatmışlardır:

"Bu bina, aydın, yazar, gazeteci ve devrimcilere uygulanan ağır işkencelerle ve gözaltında kaybettirmelerle tarihe geçti. Bina Mart ayı itibariyle yıkıldığında 'Tarihi bina bütün yaşananlarla beraber yıkıldı, enkaza dönüştü.' diyenler oldu, ancak yüzlerce insanın kanı olan karanlık bir tarihin simgesini unutmak mümkün değil. Hafıza, hakikat ve adalet arayışı yanında çekiler acılar son bulsun diye; yıkılan bina yerine bir "utanç müzesi" ve yaşanan insanlığa karşı suçları simgeleyen bir anıt yapılmasını istiyoruz. Yapılan çalışmalar, 12 Eylül'de bu ve benzeri işkence merkezlerinde yaklaşık 650 bin kişiye tam 45 çeşit işkence uygulandığını söylüyor. Sadece 12 Eylül döneminde belgelenen 171 işkencede ölümün önemli bir bölümünün izleri burada. Olanlar bütün tanık ve delillere rağmen inkâr ediliyor"

"Hayrettin Eren bu binada kaybettirildi. Süleyman Cihan burada işkenceyle öldürüldü, sonra 'Camdan atladı' diye belge düzenlendi. Mustafa Asım Hayrulloğlu bu binada öldürüldükten yıllar sonra Kasımpaşa'daki kimsesizler mezarlığında bulundu. Maksut Tepeli burada gördüğü ağır işkenceler yüzünden koma halinde Haydarpasa Numune Hastanesi'ne kaldırıldı fakat sonrasında mezar yeri açıklanmadı. Nurettin Yedigöl, Yusuf Erişti, Hüseyin Toraman, Hüsametdin Yaman, Soner Gül, Hasan Gülünay, Ayhan Efeoğlu, Ali Efeoğlu, Cüneyt Aydınlar, Halil Alpsöy, İsmail Bahçeci hala adalet bekliyorlar. Murat Yıldız, Rıdvan Karakoç, Hasan Ocak, Fehmi Tosun ve Hüseyin Aydemir da kaybedildi. Yakınları, hala adalet bekleyenler arasında. Gerçekler devlet sırrı denilerek saklanıyor, bütün failer cezasızlık zırhıyla korunuyor. 2 Ağustos 2010 günü Emekli Koramiral Atilla Kıyat katıldığı bir TV programında 1993 ile 1997 yılları arasındaki faili meçhullerin ve gözaltında kaybedilmelerin 'bir devlet politikası olduğunu', bu cinayetleri işleyen askerlerin emirleri uyguladığını söyledi. Dönemin Cumhurbaşkanı'nın, Başbakanı'nın, Genelkurmay başkanı'nın, OHAL valilerinin hesap vermesi gerektiğini açıkça itiraf etti."

İHD Eş Genel Başkanı Eren Keskin: *"Bu binaya her geldiğimizde her taraftan işkence haykırıışlarını duyardık. Cüneyt Aydınlar İktisat 1. Sınıf öğrencisiydi. Arkadaşları çıkarıldığı mahkemede Cüneyt'e çok işkence yaptıklarını söylediler. Cüneyt'i Beyoğlu'nda yer göstermeye 'Haydi Cüneyt ölüme gidiyorsun.' diyerek götürmüşler. Etraftakilerin ifadesine göre bir inşaatta sokmuşlar ve ateş sesi gelmiş. Bu büyük katliamları açıklamayan her iktidar bunu devam ettiriyor."*

Gözaltında kaybedilen Fehmi Tosun'un eşi Hanım Tosun: *"Eşim ben ve çocuklarımla gözleri önünde gözaltına alındı. Gayrettepe'den evime not bırakılınca eşimin burada olduğuna emin oldum. Bana 'buradan eşinizi kaybederler' şeklinde tehditte bulunuldu. Kimseye bir şey anlatmamam konusunda tehdit edildim. Bizim mezar yerimiz yok. Artık Galatasaray*

Meydanı'na karanfil bırakmak istemiyoruz. Arşivleri açarak mezarın nerede olduğunu söyleyin en azından karanfilimizi oraya bırakalım. Nerede olduklarını bildiğinizi çok iyi biliyoruz. Bu mücadele son kayıp bulunana, son fail cezalandırılana dek devam edecek."

Söz konusu basın açıklamasından hareketle Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü binasında gördüğü işkence sonucu yaralanan, hayatına engelli olarak devam etmek zorunda kalan, hayatını kaybeden, kaybettirilen kişiler ve yakınları ile tam 1000 (bin) haftadır gözaltında kaybedilen yakınlarının akıbetini sormak amacıyla ve failerin yargılanması talebiyle Galatasaray Meydanı'nda 1995 yılından bugüne oturma eylemi yapan Cumartesi Anneleri'nin/İnsanları'nın talebi ve "adalet" arayışına bir nebze de olsa yardımcı olabileceği göz önünde bulundurularak işkence ve gözaltında kayıplarla bilinen Gayrettepe'deki (Eski) Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü binasının hafıza mekanı olarak korunması ve "Utanç Müzesi"ne dönüştürülmesini sağlamak amacıyla bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü binasında gördüğü işkence sonucu yaralanan, uzuvlarını kaybeden, hayatına engelli olarak devam etmek zorunda kalan, hayatını kaybeden, kaybettirilen kişiler ve yakınlarının ve tam 1000 (bin) haftadır gözaltında kaybedilen yakınlarının akıbetini sormak amacıyla ve faillerin yargılanması talebiyle Galatasaray Meydanı'nda 1995 yılından bugüne oturma eylemi yapan Cumartesi Anneleri'nin/İnsanları'nın talebi ve "adalet" arayışına bir nebze de olsa yardımcı olabileceği göz önünde bulundurularak işkence ve gözaltında kayıplarla bilinen Gayrettepe'deki (Eski) Gayrettepe Emniyet Müdürlüğü binasının hafıza mekanı olarak korunması ve "Utanç Müzesi"ne dönüştürülmesini sağlamak amacıyla bu kanun teklifi hazırlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**İSTANBUL'UN GAYRETTEPE İLÇESİNDE BULUNAN VE YIKILAN (ESKİ)
GAYRETTEPE İL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNÜN YERİNE "UTANÇ MÜZESİ"
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- İstanbul'un Gayrettepe ilçesinde bulunan ve yıkılan Gayrettepe İl Emniyet Müdürlüğü binasının yerine "Utanç Müzesi" yapılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.